

Силабус курсу Соціальні концепції та громадянсько-волонтерська діяльність церков України	
Освітній ступінь – магістр Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 031 Релігієзнавство Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» Кількість кредитів – 3 Рік підготовки, семестр – 1 рік, 2 семестр Компонент освітньої програми: обов’язковий Форма підсумкового контролю: залік Час проведення: згідно з розкладом проведення занять Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи, у день проведення лекцій чи практичних занять Мова викладання: українська	

Керівник курсу
к.істор.н., асис. **Волік Надія Володимирівна**

Контактна інформація: n_volik@ukr.net 096 72 55 134

Опис дисципліни

Курс «Соціальні концепції та громадянсько-волонтерська діяльність церков України» спрямований на вивчення історичного розвитку, впровадження та застосування соціальних вчень церков України з урахуванням викликів сьогодення. Тематика курсу передбачає ознайомлення з історією громадянсько-волонтерської діяльності церков у країнах Європи, Америки, а також особливостями її організації в Україні.

Завданнями курсу є вивчення, аналіз та порівняння соціальних концепцій церков, які представлені в Україні; формування знань про громадянсько-волонтерську діяльність церков в Україні та світі; здобуття інформації про практичний досвід в організації та реалізації громадянсько-волонтерської діяльності в Україні.

Навчальний контент

Год. лек./сем	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 Соціальні концепції церков України: історія, форми та особливості		
2/2	Тема 1. Основні форми і особливості допомоги та взаємодопомоги в історії Української держави упродовж Х–XX ст.	Знати історичні умови виникнення та форми підтримки потребуючих в історії Української держави упродовж Х–XX ст. Сформувати знання про церковно-монастирську та приватну благодійності. Вміти прослідкувати
2/2	Тема 2. Соціальні концепції Православної Церкви України.	причинно-наслідкові зв'язки історичного розвитку соціальної роботи церков України. Вміти аналізувати та порівнювати соціальні

2/2	Тема 3. Соціальне вчення Римо-Католицької та Української Греко-Католицької Церков.	концепції найчисельніших церков України.
2/2	Тема 4. Соціальні концепції протестантських церков в Україні.	
0/2	Тема 5. Практична робота «Порівняльний аналіз соціальних концепцій церков України».	
Змістовий модуль 2. Історія громадянсько-волонтерської діяльності у світі та Україні		
2/2	Тема 6. Історія та розвиток громадянсько-волонтерської діяльності у світі. Мотивація та основні методи роботи у громадянсько-волонтерській діяльності.	Розкривати зміст підходів до організації волонтерської роботи за кордоном. Знати існуючі теоретичні аспекти та практичні навички волонтерства у країнах Європи та США, що дозволить розробити ефективні шляхи залучення волонтерів до соціальної роботи в Україні. Знати особливості нормативно-законодавчої бази з питань громадсько-волонтерської діяльності.
2/2	Тема 7. Нормативно-законодавча база країн Європейського Союзу та України з питань становлення та розвитку системи громадсько-волонтерської діяльності.	
Змістовий модуль 3. Громадянсько-волонтерська діяльність церков України (практичний досвід в організації та реалізації)		
2/2	Тема 8. Діяльність Управління соціального служіння та благодійності ПЦУ та особливості соціального служіння УГКЦ.	Знати складові елементи, закономірності розвитку та особливості громадянсько-волонтерської діяльності церков України. Знати про особливості співпраці студентської молоді з різноманітними релігійними організаціями, церквами тощо. Уміти застосовувати знання про громадянсько-волонтерську діяльність церков України у роботі з представниками різних соціальних груп і релігійних конфесій.
2/0	Тема 9. Соціальна діяльність мусульман України (муфтій Саїд Ісмагілов) та Вірменської Апостольської Церкви (еп. Маркос Оганесян).	
0/2	Тема 10. Співпраця студентської молоді з християнськими церквами і релігійними організаціями та її участь у волонтерській діяльності.	
0/2	Тема 11. Практична робота «Проект соціальної роботи»	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність критично мислити.
ЗК 8	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації, толерантно й вічливо брати участь у дискусіях.
ФК 1	Вміти критично осмислювати основні соціальні концепції церков України.
ФК 2	Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
ФК 6	Здатність здійснювати предметний компаративний аналіз еволюції основних ідей християнської соціальної доктрини.
ФК 10	Здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
ФК 13	Здатність до спілкування, комунікативності, спроможності особистості встановлювати інтелектуальний комунікативний контакт з оточенням.
РН 3	Здатність до генерування нових ідей, методик, технологій та креативності.
РН 8	Вміти систематизувати факти релігійного життя суспільства; інтерпретувати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.
РН 9	Використовувати власні знання та висновки з питань форм і особливостей громадянсько-волонтерської діяльності церков на практиці.

Літературні джерела

- Баджо А. “Християнське соціальне вчення: ідентичність та методологія”. *Соціальна доктрина Церкви*: (зб. ст.). Львів : Свічадо, 1998. С. 49–78.
- Балицька Н. “Концептуальні основи впливу ісламу на міжнародну політику”. *Вісник Львівського університету*. Львів, 2005. Вип. 15. С. 152–158.
- Волинець О. “Глобальні проблеми сучасності з позиції католицизму”. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2013. Вип. 25. С. 16–20.
- Волонтерство. Порадник для організатора волонтерського руху* /Укл. Т.Л.. Лях, авт. кол.: О.В. Безпалько, Н.В. Заверіко, І.Д. Зверева, Н.В. Зімовець та ін. К.: ВГЦ “Волонтер”, 2001.
- Єднаймося у вірі – об’єднавчий рух для одиноких та неодружених християн. *Комісія у справах мирян УГКЦ*. URL: <http://www.laityugcc.org.ua/mirjanski-organizacijiugkc/articles/jednajmosja-u-viri-objednavchij-rux-dlja-odinokix-taneodruzhenixxristijan.html>.
- Загальна Декларація волонтерів. URL: <http://www.volunteer.kiev.ua/pages/70-zagalna-deklaracya>
- Загальна декларація про Волонтерську діяльність. URL: <http://dyvensvit.org/articles/2018.html>.
- Іщук Н. “Етичний аспект соціальної доктрини християнства”. *Вісник Національного авіаційного університету*. Сер. : Філософія. Культурологія: зб. наук. пр. К.: НАУ, 2014.

- Вип. 1 (19). 148 с.
9. Коваленко Л. *Соціально зорієнтовані документи Української Греко-Католицької Церкви (1989-2008)*. Вид-во УКУ, 2008. 712 с.
  10. *Компендіум соціальної доктрини Церкви*. Папська Рада «Справедливість і мир». Київ: Койрос, 2008. 546 с. URL: https://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_uk.pdf
  11. Львівська Архідієцезія РКЦ в Україні http://www.rkc.lviv.ua/category_1.php?cat_1=12&lang=1
  12. Попович Г. *Соціальна робота в Україні і за рубежем*. Ужгород, 2000. 143 с.
  13. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII. *Верховна Рада України*. Офіційний веб-портал. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987>
  14. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 р. № 966-IV. *Верховна Рада України*. Офіційний веб-портал. 2003. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
  15. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : Закон України від 21 червня 2001 р. № 2558-III. *Верховна Рада України*. Офіційний веб-портал. 2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
  16. Саган О. “Соціальна доктрина Російського православ'я: чи буде два кроки назад?” *Українське релігієзнавство*. 2002. № 23. С. 14–24.
  17. Соціальна робота в Англії. URL: <http://bukvar.su/sociologija/page.3.71964-Social-naya-rabota-v-Anglii.html>
  18. *Соціальна робота: [підручник]* / В.А. Поліщук, О.П. Бартош-Пічкара, Н.М. Горішня, Г.В. Лещук, О.Ю. Пришляк / За ред. Н.Г. Ничкало. Тернопіль: Збруч 2010. 330 с.
  19. Суспільний дороговказ віруючого. *Християнин і світ*. 2002. URL: <http://www.xic.com.ua/cerkva-pro/8-ekonomika/66-suspilnyj-dorogovkaz-virujuchogo>
  20. Титаренко О. “Сучасне соціальне католицьке вчення: проблеми та тенденції”. *Релігійна свобода: уроки минулого і проблеми сьогодення: наук. щорічник / за заг. ред. А. Колодного, М. Новиченка, О. Сагана*. К., 2003. С. 65–70.
  21. Управління діяльністю волонтерів та міжнародний волонтерський рух. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/>
  22. Филипчук С. “Суспільно-політична діяльність українських християнських конфесій у 2006 р. через призму їх соціального вчення”. *Історія релігій в Україні : наук. щорічник / ред. кол.: З. Білик, Я. Дашкевич, Л. Моравська*. Львів, 2007. Кн. 2. С. 435–443.
  23. Фурман А.В., Підгурська М. “Історія соціальної роботи”. *Психологія і суспільство*. 2010. №4. С. 164–169
  24. Хауляк Я. Волонтеріат та його функціонування в ЄС та Польщі. URL: <http://www.studua.org/articles>.
  25. Ширококордюк С. “Соціальне служіння Римо-Католицької Церкви в Україні”. *Україна і Ватикан в контексті культурноцивілізаційного діалогу: історія і сучасність*. Сер. наук. збірників. Збірник № 3 / за заг. ред. д. філос. н. П. Яроцького, д. філос. н. Л. Филипович, д. філос. н. С. Кияка. К., 2009. С. 365–369
  26. Юрченко, Ірина Вадимівна. Інституціоналізація волонтерського руху в Україні : автореф. дис. ... канд. соц. наук : 22.00.03 / Юрченко Ірина Вадимівна; Ін-т соціології НАН України. К., 2009. 16 с.
  27. Яроцький П. “Соціальне вчення церкви за умов глобалізації”. *Людина і культура в умовах глобалізації* : зб. наук. статей. К. : Парапан, 2003. С. 321–329.
  28. Backhaus, J., Chaloupek G., Frambach H. *On the Economic Significance of the Catholic Social Doctrine 125 Years of Rerum Novarum*. Cham: Springer International Publishing, 2017. 190 p.
  29. Bills D., Elgar E., Rochester C. *Handbook on Hybrid Organisations*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2020. 560 p.
  30. Cummings B., Law C., Riley K., Walsham A. *Remembering the Reformation*. London; New York : Routledge/Taylor & Francis Group, 2020. 308 p.
  31. De Feo Antonio. “The Contribution of the Social Teaching of the Catholic Church in the Construction of a New Concept of “Sustainability””. *Agriculture and agricultural science*

procedia, 2016, Vol.8, P.792–797.

32. Hoppe-Kondrikova O., Van Kessel J., Van Der Zweerde E. Christian Social Doctrine East and West: the Russian Orthodox Social Concept and the Roman Catholic Compendium Compared. *Religion, state & society*, 2013-06-01, Vol.41 (2), P.199–224.
33. Wolfe C. *The concept of social justice*. St. Augustines Press, 2019. 168 p.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо відвідування:** Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту групи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
ЗМ 1 (теми 1-5) усне опитування, завдання.	40
ЗМ 2 (теми 6-7) усне опитування, завдання	16
ЗМ 3 (теми 8-11) усне опитування, завдання	24
ІНДЗ	20